

SLOVENSKI NAROD

Izjaha vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Niserati do 30 peti a 2— Din, do 100 vrsi: 250 Din, večji inserati peti vrsta 4— Din; notice, poslano, izjave, rek ame, preklic beseda 2— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240— D za inozemstvo 420— D.

Upravništvo: Knafljova ulica šte. 5, pritličje. — Telefon šte. 304.
Uredništvo Knafljova ulica šte. 5, I. nadstropje. — Telefon šte. 34.
Poština plačana v gotovini.

Vlada nima večine v Narodni skupščini

Vedno večji kaos med radikali. — Omahovanje med dvema nevarnostima. — Vlada si ne upa sklicati Narodne skupščine.

— Beograd, 3. januarja. Vlada se nahaja v zelo mučnem položaju. Število nezadovoljstev v radikalnem poslanskem klubu raste z vsakim dnem. Poslanci, ki prihajajo v Beograd, izjavljajo, da soglašajo z nezadovoljstvi. Položaj je potemtakem ta, da bi vlada doživela v Narodni skupščini nezauzpano, če bi se sedaj predstavila plenumu. Vlada je zato sklenila sklicati Narodno skupščino šele 25. t. m., torej po končanih volitvah v oblastne skupščine. Kakor se naknadno doznavajo, so poslanci radikalnega kluba indignant nad Nikolo Uzunovičem, kateremu očitajo, da je postopal skrajno netaktno in neparlamentarno. Poslanci niso hoteli izjaviti konsekvenc in so bili zadovoljni, da kritizirajo v okvirju kluba Uzunoviča in vlado, ne da bi pri tem hoteli izzvati kakih večjih posledic.

Uzunović je storil usodno taktično napako, da ni spoznal tega razpoloženja. Skoro vsi poslanci radikalne stranke se dobro zavedajo, da je sedanja vlada potrebna stranki kljub pogreškom in nepravilnostim, ki so kumovale njeni sestavi in njenemu imenovanju. Pred durni so oblastne volitve, kjer mora radikalna stranka afirmirati svojo moč, ker bi negativni izid lahko bil usoden za nadaljni obstoj radikalne stranke. V tem smislu je tudi dr. Velizar Janković, znan pasičev, utemeljil svoje glasovanje v radikalnem klubu, kjer je, kakor znano, glasoval za vlado.

Poslanci in večina voditeljev strank so odpoštovali v notranost države, deloma na pravoslavne božične praznike, deloma da agitirajo za predstoječe volitve v oblastne skupščine.

Ministra, ki sta in nista v demisiji

Zagonetka z demisijo ministrov Simonoviča in Miletiča. — Uzunović se nadeja, da bo še preprečil razpad radikalnega kluba, in odlašča odločitev.

— Beograd, 3. januarja. Danes ob 11. dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta. Zanimivo je, da sta seji prisostvovala tudi oba ministra, ki sta koncem prejšnjega tedna podala ostavko, gg. Simonović in dr. Krsta Miletič. Vprašanje njihove ostavke je čimdalje misterioznejše. Oba ministra sta tekoma zadnjih dni opetovano potrdila, da sta podala ostavko radi dogodkov na seji radikalnega poslanskega kluba. Po drugi strani pa je predsednik vlade Nikola Uzunović opetovano demantiral vesti, da bi bil sprejel njihovo ostavko. Zagonetka z ostavkami teh dveh ministrov je čimdalje večja. Današnje „Vreme“, ki je poluradni list, prinaša poročilo o političnem položaju pod značilnim za-

glavjem „Misterij z ostavkami ministrov Simonoviča in Miletiča“.

Po dobljenih verodostojnih informacijah je stvar z ostavkami teh dveh ministrov nastopila: Ministra Simonović in dr. Krsta Miletič sta res napisala enako glaseči se ostavki in ju izročila predsedniku vlade Uzunoviću. Ta je baje zaprosil oba ministra, naj počakata še par dni, ker bo med tem poskušal urediti spor v radikalnem poslanskem klubu. Predsednik vlade je zagotavljal oba ministra, da bo njegovo posredovanje v par dneh uspelo in jima je obljubil, da po dveh dneh ne bo sta več imela povoda vztrajati na ostavki, ker bo izgladil vsa nesoglasja.

Začasni program prometnega ministra

Ekspozice novega prometnega ministra na konferenci železniških direktorjev. — Minister hoče energično zatreti vse zlorabe. — Direktorji morajo staviti predloge za eventualno redukcijo uradništva.

Beograd, 3. januarja. Prejšnji teden se je vršila v kabinetu prometnega ministra konferenca vseh železniških direktorjev. Konferenci sta prisostvovala tudi pomočnik ministra in generalni direktor. Prometni minister je v svojem govoru začrtal kratak program svojega dela. Nato je prešel na vprašanje discipline in reda, ki se mora v najkrajšem času uvesti v prometu. Minister je zahteval, da se mora upeljati potrebna disciplina v vseh vrstah službe. Uradniki in uslužbenci so dolžni, da se v ljudnem vedejo napram občinstvu in poslovnemu svetu. Treba je preprečevati sprejemanje posetov, čitanje časopisov in drugih neuradnih opravil tekoma uradnih ur. Nadalje treba zabraniti vsako politiko in vse intervencije v železniškem poslovanju. Prizive proti nezakonitim in proti nepravilnemu vršenju službe treba najhitreje rešiti. Načelniki se

morajo vesti napram podrejenim korektno in morajo skrbeti za to, da se dvigne morala osebja, da se razvije luč za zaščito državne lastnine. Minister je izjavil direktorjem, da bo naprosil Trgovske in industrijske zbornice, naj mu sporoče vse nerednosti in nepravilnosti, ki so v zvezi z dostavljanjem vagonov in s transportu blaga. Vlaki in brodovi morajo prihajati brezpogojno točno po določenem voznem redu. Upravičene so samo zakasnitve vlakov iz inozemstva ali radi elementarnih neizod. V potniških vlakih se morata uvesti red in čistoča. Končno je minister pozval direktorje, naj mu sestavijo tekom enega meseca predloge za redukcijo nepotrebnega uradništva. Sklepi te konference bodo sporočeni celokupnemu prometnemu osebju z naredbo šte. 38.114.

Važno uradniško zborovanje

Občni zbor Osrednje zveze javnih nameščenecv.

Včeraj se je vršil v Mestnem domu občni zbor Osrednje zveze državnih nameščenecv in upokojencev za Slovenijo. Izredno slaba udeležba ni le posledica nezanimanja za svoje stanovske zadeve, marveč v mnogo večji meri izraz apatije in resignacije, ki se je polotila državnega uradništva v minulem letu radi neuspehov in težkih udarcev, ki so jih doživeli kar zaporedoma Občni zbor sam pa je dokazal, da so bolj kot prej potrebne strnjene vrste, da si uradništvo zopet izvojuje svoje pravice in izboljšanje svojega materialnega položaja.

Zborovanje je otvoril in vodil dolgoletni predsednik g. Lilleg, ki je v svojem uvodnem nagovoru pozdravil delegate posameznih organizacij in naglasil potrebo složnega delovanja. Poročila posameznih funkcionarjev so bila vseskozi zanimiva. Tajniško poročilo izbršno navajajo podrobnosti in vzroke vseh neuspehov, ki so jih doživeli uradniške organizacije v minulem letu. Zastopnika jugoslovenskih učiteljev in Zveze poštinih uslužbencev sta izjavila, da bosta njuni organiza-

ciji z vsemi silami podprli skupno stremilje vseh državnih nameščenecv.

Najbolj pa se je bavil občni zbor z vprašanjem reorganizacije Zveze. Dosedanji predsednik g. Lilleg je radi boleznj odločno odklonil ponovno izvolitev na to trudopolno mesto. Občni zbor mu je za njegovo dosedanje požrtvovalno delovanje izrekel soglasno zahvalo. V odbor, ki je bil voljen že po novih pravilih, je bilo izvoljenih 20 članov.

Novoizvoljeni odbor po polagaj posebno pozornost na to, da se reorganizacija izvede tudi v vseh pokrajinskih in oblastnih organizacijah in ostalih vezah ter da tako tudi Glavni savez dobi materialno in moralno pomoč. Osrednja Zveza državnih nameščenecv in upokojencev si je tako utrla novo pot ter bo v smislu novih pravil in novega statuta skušala doprinesiti vse, da se izboljša položaj državnih nameščenecv.

Predsednik novega odbora še ni izvoljen in se bo to vršilo na prvi odborovji seji prihodnjo soboto, ko se bo novoizvoljeni odbor konstituiral. Podrobnejše poročilo o poteku občnega zbora samega še objavimo.

Podpirajte
podporno društvo slepih

Smrtna nesreča na Dobu pri Domžalah

Avtomobil nekega Ljubljanačana je podrl in povozil 24 letnega Miho Erbežnika, sina konjača iz Krtine.

Na novega leta dan se je v Dobu pri Domžalah dogodila težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala življenje mladega fanta. O nesreči nam poročajo iz Domžal:

Na novega leta dan je napravil neki ljubljanski trgovec s svojo rodbino v avtomobilu izlet proti Trojanam. Okoli 18. se je avto ustavil pred gostilno pri Novaku v Lukovici, kmalu nato pa je nadaljeval pot. Bila je gosta megla, tla so bila zamrznjena in spolzka. Zato je lastnik avtomobila vozil še z večjo previdnostjo, obenem pa je užgal tudi reflektor. Zdi se, da je baš to postalo zanj usodno. Nekako pol kilometra pred Dobom je skočil pred avto neki človek, katerega je očividno irtirala bleščeča luč. Sofer je sicer naglo zavrl in zavozil v stran, toda bilo je prepozno. Voz je z vso silo udaril v neznanca in ga tresil ob tla. Par minut kasneje je nesrečnejši umrl, ne da bi se popreje zavedel. Avtomobil ga je zadel v glavo, mu zdrobil nosno kost in prebil črepijo.

Avtomobil sam, ki je zavozil v stran, je zadel ob obmejni kamen in se zaletel v neko bližnje drevo. Le dejstvu, da je

vozil sofer zelo zmerno, se je zahvaliti, da so ostali nepoškodovani vsi, ki so bili v avtu. Par minut kasneje so pripeljali na lice mesta orožniki iz Domžal, ki so ugotovili, da je nesrečni mladenič 24letni Miha Erbežnik, sin konjača iz Krtine. Mladeniča, ki je bil takoj mrtev, so prepeljali domov in ga položili na mrtvaški oder. Stirsedežni avto tipa „Tatra“ se je pri karambolu z drevesom precej poškodoval, tako da je moral njegov lastnik vozilo ostaviti na Viru pri Domžalah. Lastnik in njegova rodbina so se z vozom pripeljali v Ljubljano.

Kakor je ugotovila dosedanja preiskava, ne zadene trgovca nobena krivda, ker je vozil razmeroma počasi in pravilno po desni strani. To so potrdili očividci. Na drugi strani pa se povdaja, da je bil Erbežnik zelo kratkoviden in ni izključeno, da ga je močna razsvetljava žarometov res spravila iz ravnotežja. Danes bo izvedena obdukcija trupla pokojnega Erbežnika.

Tragična nesreča je vzbudila v Domžalah in v okolici splošno sočutje z nesrečnim Erbežnikom.

Oblastni čelnik Orjune v Splitu ubit

Zopetni politični uboj v Splitu. — Oblastni čelnik je umrl objemajoč orjunaški prapor in prisegajoč, da umira po nedolžnem. Njegov prijatelj nevarno ranjen.

— Split, 3. januarja. Na novega leta dan se je dogodil v Kaštelovem žalosten slučaj, ki je nekaj odmev kravih dogodkov avgusta meseca lanskega leta v Kaštelu Lukšiću. Dne 8. avgusta l. l. se je namreč vršilo v Kaštelu Lukšiću razvijte zastave Orjune. Pri spopadu med Orjunaši in nasprotniki je bil ubit Hanaovec Josip Grgin. Kot krivec njegove smrti je bil osumljen oblastni čelnik Orjune Valen Žic, ki pa so ga oblasti izpustile na svobodo, ker se je izkazala njegova nedolžnost.

Na novega leta dan popoldne se je Žic v spremstvu svojega prijatelja Milorada Žileja odpeljal z motornim čolnom na sprehod do Kaštel Novega. Na

obali ju je čakal oče ubitega Josipa Grgina, ki je Žica prijel za levo roko in mu zadal z nožem pod rebra smrtno rano. Nato je priskočil še Grginov brat Mato in zadal še Žileju 14 ran z nožem. Med pretepom je bil oddan strel iz revolverja, ki je zadel Mata Grgina v nogo. Žica so odpeljali z ladjo v splitsko bolnico.

Valen Žic je podlegel težkim ranam. Pred smrtjo so mu prinesli orjunaško zastavo, ki jo je poljuboval in ponovno prisegel, da je on nedolžen na smrti Josipa Grgina. Stanje Žileja je nevarno. V Kaštel so oblasti odposlale močne oddelke žandarmerije, da preprečijo nadaljne spopade, ker je prebivalstvo zelo razburjeno.

Ob zaključku lista:

Simonović in Miletič ostaneta v vladi

Danes opoldne je predsednik vlade zavrnil ostavki obeh ministrov, ki sta s tem zadovoljna in ostaneta še dalje v vladi.

— Beograd, 3. januarja. Vprašanje ostavke ministrov Simonoviča in Miletiča je izjavil direktorjem, da bo naprosil Trgovske in industrijske zbornice, naj mu sporoče vse nerednosti in nepravilnosti, ki so v zvezi z dostavljanjem vagonov in s transportu blaga. Vlaki in brodovi morajo prihajati brezpogojno točno po določenem voznem redu. Upravičene so samo zakasnitve vlakov iz inozemstva ali radi elementarnih neizod. V potniških vlakih se morata uvesti red in čistoča. Končno je minister pozval direktorje, naj mu sestavijo tekom enega meseca predloge za redukcijo nepotrebnega uradništva. Sklepi te konference bodo sporočeni celokupnemu prometnemu osebju z naredbo šte. 38.114.

„Predsednik vlade je odklonil pismeni ostavki, ki sva mu jih izročila dne 31. decembra. S tem je zadeva najinih ostavk rešena.“

Krsta Miletič je potrdil novinarjem, da ostavki nista bili sprejeti in je dodal, da nima ničesar pristaviti izjavi ministra Simonoviča. Predsednik vla-

de Nikola Uzunović jima je obljubil, da bo poravnal spor, ki je nastal v narodnodikalnem poslanskem klubu.

Popoldne ob 4. bo seja finančnega odbora z načelnim pretresom novega finančnega zakona in državnega proračuna za l. 1927/28.

V vladinih vrstah je izbruhnil nov spor. Gre za zakonski načrt o agrarni reformi v Dalmaciji. O tem načrtu trde radikalni člani vlade in radikalni poslanci, da je Stepan Radić še pred obnovo najnovejše koalicijske vlade z radikalni odstopil od svojega zakonskega načrta. Radićevci pa izjavljajo, da temu ni tako. Eni in drugi priobčujejo danes v beogradskih listih dolge izjave v svojem smislu.

NARAŠČANJE RUSKIH VELEMEST

— Moskva, 3. januarja. Statistični uradi objavljajo prve podatke o naraščanju prebivalstva v ruskih mestih po dekadenci tekoma svetovne vojne. Moskva, ki je leta 1919 stela komaj 800.000 ljudi, ima danes 2 milijona prebivalcev. Leningrad, ki je nazadovol pod 400.000, šteje danes zopet 1.611.000 prebivalcev. Prebivalstvo Harkova, Odese in Kijeva je naraslo od 1923 za 72%. Mesta v Sibiriji so narasla za 10 do 15%. Prebivalstvo Rusije cenijo sovjetski uradi na 160 milijonov.

TROCKI POSTANE POSLANIK V BERLINU?

— Pariz, 3. januarja. „Chicago Tribune“ javlja, da bo Stalin imenoval Trockega za sovjetskega poslanika v Berlinu. Sedanjí berlinski poslanik Krestinski bo premeščen v Pariz. Rakovski pa prevzame londonsko poslaništvno mesto po umrlem Krasinu.

Tri radikalne avdijence

— Beograd, 3. januarja. Položaj vlade je še vedno nejasen. Predsednik vlade Nikola Uzunović je opetovano izjavil, da še ni prejel obvestila o ostavkah ministra Simonoviča in ministra dr. Krste Miletiča. Za danes se pričakuje prihod sedanega predsednika radikalne stranke Ace Stanojeviča, ki je poklican, da kot vrhovni šef stranke pomiri razburjene duhove v radikalnem poslanskem klubu in poravnava spor. Tekom večerašnjega dne so bile opazene tri avdijence. Najprej je bil sprejet predsednik vlade Nikola Uzunović, nato pa minister dr. Srški in drugi podpredsednik radikalnega poslanskega kluba dr. Radonič.

„Politika“ objavlja brzojavko radikalnega poslanca dr. Krste Mariča, ki izjavlja, da se pridružuje skupini proti vladi.

Važna tujsko-prometna konferenca v Splitu

Tujski promet se je pri nas tekoma zadnjih let začel prav razveseljivo razvijati in tudi širši krogi prebivalstva se vedno bolj zavedajo velike njegove važnosti za naše gospodarstvo. Dokaz temu so številne organizacije, ki se bavijo s propagando in povzdigo tujskega prometa. Vse to pa je razkropljeno v drobce, ki posamezno ne zaležejo mnogo. Tako imamo n. pr. v našem Primorju od Sušaka do Ulcinja najmanj 30 takih organizacij, ki zasledujejo vse isti cilj. Poleg tega delujejo v tej smeri še posamezne občine in kopališke uprave, ki se morajo boriti z velikimi težavami, ker jim na eni strani primanjkuje finančnih sredstev, na drugi strani pa množnih strokovnih moči. Vedno bolj prodira prepričanje, da je potrebno skupno in smotreno delo, da bo mogoče doseči čim tepe in povolnejše uspehe.

Na inicijativo „Saveza za unapredjenje turizma v Splitu“ je sklicana za dne 17. in 18. januarja t. l. v Splitu konferenca vseh tujsko-prometnih ustanov iz cele države. Konferenca ima glavni namen, položiti temelje za skupno delovanje na polju propagande in povzdige tujskega prometa v državi. Dnevni red te konference katere se udeležijo poleg zastopnikov tujsko-prometnih institucij tudi zastopniki oblasti in drugi važni javni činitelji, obsega sledeče točke.

1. Organizacija poročevalske službe, popagande in reklame za naš tujski promet.
2. Tujski promet, prometne zveze in prevozne tarife.
3. Vprašanje hotelov in prenočišč.
4. Sistematizacija tujsko-prometne statistike.

Konferenca se udeležijo tudi zastopniki slovenskih tujsko prometnih centrov ter zastopniki „Zveze za tujski promet v Sloveniji“. Konferenca bo poleg unifikacije tujsko-prometne propagande še posebno važna za Slovenijo, ker se bo na njej razpravljalo tudi o znižanju železniških tarifov za poset kopališč in letovišč v Sloveniji. Kakor znano, so veljale te ugodnosti doslej le za naša primorska kopališča. Nič manj važna pa so tudi vsa ostala vprašanja, o katerih se bo razpravljalo na tej konferenci. Bilo bi le želeti, da bi država v polni meri podprla to važno in hvalevredno akcijo ter tudi s svoje strani storila vse, kar more služiti povzdigi našega tujskega prometa, ki zavzema med posameznimi panogami našega narodnega gospodarstva vedno važnejšo pozicijo. Predvsem se bo pač treba otresti one ozkornosti, ki se je doslej pogosto očitovala s strani državnih faktorjev, zlasti v pogledu financiranja propagande in reklame. Iskreno želimo, da bi konferenca tudi na tem polju rodila popoln uspeh, kakor za bo nedvomno glede enotnega delovanja v tu- in inozemstvu.

Borzna poročila

ZAGREBSKA BORZA
Efekti: 7 odst. invest. posoj. 1921 83 in tri četrti do 83,5, 2 in pol odst. drž. rente za ratnu štetu 353—354, Ljubljanska kredita 150, Hrv. eskomptna banka 101,5 do 102,5, Kredita banka, Zgb. 104,5—106, Hipotekarna banka 59, Jugobanka 98—98,5.
Devize: 798,50—801,50, Berlin 13,475—13,505, Italija 253,68—255,68, London 274,85—275,65, Newyork kabel 56,65 do 56,85, Newyork ček 56,55—56,75, Paris 225,50, Praga 167,70—168,50, Curih 10,945 do 10,975, Valute: Bukarešta 250—252, Newyork ček 55,90—56,10, Madrid 8,63 do 8,67.

INOZEMSKE BORZE

Curih: Beograd 9,125, Pariz 20,47, London 25,12, Newyork 517,50, Milan 23,15, Dunaj 73.
Trst: Beograd 39,40, Curih 432,10, London 108,50.

Silvestrovi večeri v Ljubljani

Rekorden obisk vseh prireditev. — Splošno veselje, a kljub temu manj pijančevanja. — Silvestrova večera Sokola I in matice.

Silvestrovo je poteklo v Ljubljani tudi letos izredno živahno in skoro razposajeno. Vse nebrojne večje in manjše prireditve so bile z malimi izjemami izborna obiskane, kakor da ne bi živeli v tako obupnih gospodarskih razmerah. Bilo je, kakor da hočejo ljudje vsaj na prehodno iz starega v novo leto pozabiti na gorje, ki ga je bilo v minulemu letu toliko, in stopiti v novo leto veseli in zadovoljni, da bo potem celo leto prinašalo čim več veselja in zadovoljstva. Da bi bilo tako!

Denarna kriza pa se je vendar poznala in to celo na način, ki ni nesimpatičen. Ljudje so mnogo manj pili. Prireditelj morda to v prvem hipu ni bilo po godu, saj tvorijo izkupiček največ enega glavnih virov dobička njihovih prireditev. Toda moralni dobiček tega dejstva, ki smo ga opažali že lani pri vseh prireditvah, je neprimerno večji kakor je odhodek na dobičku. Ker imajo vsa naša društva glavni namen, da dvignejo nivo našega življenja, morajo biti zmanjšanja še vedno prevelikega alkoholizma vesela tudi ona, čeprav je zato materialna bilanca momentano morda manj ugodna. Sicer pa smo uverjeni, da je bila tudi ta stran Silvestrovih prireditev zadovoljiva, saj se je moralo že na čeprav skromnih vstopninah precej nabrati.

Ze od nekdanj imajo privileg najboljših in najprijetnejših Silvestrovih večerov naša sokolska društva, ki so ostala tradicijam zvesta tudi letos. Sokol na Taboru je prvi silvestroval v svojem ponosnem domu. Krasni in praktični prostori so vnovič pokazali svojo izredno privlačnost, ki je bila tolika, da je vladala v njih prava gneča.

Bojazen, da bodo ti lokali za Ljubljano preveliki, se je že dozdaj izkazala za neutemeljeno. Sokol I. pa se je tudi vsestransko potrudil, da te množice svojih prijateljev popolnoma zadovolji. Nudil jim je pred polnočjo tako izbran in srečno sestavljen umetniško zabavni program, da so uživali pri njem vsi obiskovalci in jim je večer do polnoči vse prehitro minil. Nastop za nastopom je izzival viharje odobravanja, najbolj pa pomembna polnočna alegorija, ki je ob govoru brata starostar pozdravila prihod mladega leta. Med nastopi je žela največji aplavz cirkuška predstava, ki so jo pod vodstvom br. Raka naravnost briljantno aranžirali člani Sokola I. Burno aklamirana je bila mala ljubka balerina Turkova, ki je morala svoj ples ponoviti, veliko priznanje pa sta žela tudi baritonisti g. Pavlič in operna pevka g. Korenjak-Olarjeva. Umetniško izvajanje klavirske točke g. Grma v prenapolnjeni dvorani žal niso dosegli takakega uspeha kakor bi ga brez dvoma dosegle na kaki akademiji. Pohvalno je treba omeniti bravurozni orkester Sokola I., ki je pod vodstvom br. Svajgerja neumorno sviral zlasti tudi po polnoči, ko se je po njegovih mamljivih zvokih skoro do jutra vrlo sto in sto parov. Prireditelji so odpravili že večino prvotnih hib, garderoba je funkcionirala že prav dobro, vse cene so bile izredno nizke, tako da so bili obiskovalci skoraj vsi zadovoljni.

Matično društvo Ljubljanski Sokol je priredil v svoji telovadnici, ki je bila vsa okrasna z bršljanom, svoj tradicionalni Silvestrov večer, ki je tudi sijajno uspel. Ze okoli 20. je bila telovadnica nabito polna občinstva. Večer je otvoril orkester Dravske divizije s sokolsko koračnico. Sledili so raznovrstni nastopi, lepe telovadne točke, klu celokupne prireditve pa je bil brezdvomno originalni nastop peterih črncev, ki so izvajali groteskni nigger-carstven. Ta točka je vzbudila salve smeha in so jo morali ponoviti. Posebne aplavze so bile deležne tudi vaje telovadcev na krogih in graciozno

izvajanje baletnih točk ženskega naračaja. Krasni so bili marmornati kipi, povzeti iz antične umetnosti; občinstvo so naravnost fascinirali. Opolnoči je v dvorani ugasnila luč, podstarosta Ljubljanskega Sokola je imel na navzoče občinstvo, ki se je dobro zabavalo pri vor, očrtajoč vsa važnejše dogodke in uspehe v preteklem letu. Zdel je vsem srečno in veselo Novo leto, nato se je na odru dvignil zastor in v bengalični luči se je pokazala krasna alegorija: Prisega zvestobe sokolski ideji. Po končanem sporedu se je razvila animirana zabava s plesom, ki je trajala do zgodnjih jutranjih ur.

Lepo so bili obiskani tudi Silvestrovi večeri Sokola na Viču, v Šiški, v Mostah, v Štepanju vasi itd.

Poleg Sokola je imel svoj Silvestrov večer v gornjih prostorih Narodnega doma tudi Ljubljanski Zvon. Tudi ta prireditev je našla številno hvaležno občinstvo, ki se je dobro zabavalo pri komičnih nastopih gg. Pluta in Bekša, za izpolnitelje programa pa je poskrbel tudi Ljubljanski Zvon sam, ki je zapel par lepih domačih pesmi. Prijatelji društva »Soče« so se poslovlili v restavraciji Ljubljanskega dvora od starega leta, v hotelu »Lloyd« pa je pevsko društvo »Slavec« zapelo staremu letu v slovo.

To so bile glavne večje prireditve, poleg katerih pa je bilo še nebroj drugih; skoro vse gostilne so priredile svojim gostom silvestrovanje, nekatere celo po običaju nekdanjih zlatih časov z brezplačno pijačo. Naša policija, ki ima polno umevanje za človeške slabosti, je zato na Silvestrovo zelo kavalirska in tolerantna, kljub temu splošnemu veselju ni imela dosti neprijetnih posla in se vsaj to pot ne more pritoževati, da bi ljudje njeno popustljivost zlorabljali.

Prosueti

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Ponedeljek, 3.: Zaprti.
Torek, 4.: Kovačstvo in ljubezen. A.
Sreda, 5.: Slaba vest. E.
Opera:
Ponedeljek 3.: Zidinja. B.
Torek, 4.: Zaprti.
Sreda, 5.: Čosi fan tutte. D.
Četrtek, 6.: Ples v maskah. Premijera. Izv.

Iz gledališke pisarne. Nocoj se pole za abnoma B. velika Hlevčevja opera »Zidinja« z gospe Zaludovo v naslovni partiji. V ostalih partijah so zaposleni: g. Lovsetova ter gg. Betetto, Knitl, Kovač, Janko Dirigent g. Balarka. Jutri, v torek, je opera zaprtja radi generalne skušnje za Verdijevo opero »Ples v maskah«. V sredo se ponovi izredno uspešna Mozartova opera bufa »Čosi fan tutte« na abnoma D. V četrtek se vsi izven abnoma premiera popularne opere »Ples v maskah«, ki jo je našel dirig. g. Niko Štritar ter Incentral g. Zdenko Knitl.

Klavirski koncert pianistke Karnele Kosovelove v ponedeljek, 10. januarja v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu obsega nastopen program: Joh. Brahms: Balada op. 10 (po škotski baladi »Edvard«); Maks Reger: Intermezzo op. 45; L. v. Beethoven: Rondo op. 51 v G-duru; Ecosaises v Es-duru; Fr. Chopin: Fantazija op. 49 v F-molu; Al. Skrjabin: Sonata op. 23. Fle-mol. Vstopnice za koncert so na razpolago v Matični knjižarni.

Slovenski pevski praznik, ki se vsi v Ljubljani 6. t. m., ima ta-le spored. Ob 10. dopoldne občni zbor ljubljanske župe J. P. S. v Glasbeni Matici. Društvo naj pošlje naj svoje delegatke! Ob pol 11. skupna vaja vseh zborov ravnotam, nato na odru v Unionu. Ob 3. popoldne velik pevski koncert, na katerem nastopi 10 pevskih društev in skupni moški zbor. Vstopnice za koncert so na prodaj v Matični knjižarni na Kongresnem trgu. Občinstvo opozorjamo vnapredu, naj si preskrbi vstopnice že v predprodaji, da ne bo v Unionu navala pri blaginji.

Zanimivosti iz naših krajev

Velik požar v zagrebški trgovini. — Po 16 letih pojasnjen umor. Med polnočnico zgoreli otroci.

V manufakturni trgovini Izraela Hirschla v Zagrebu je minuli petek okrog 1. popoldne nemadoma izbruhnil požar. Trgovina je bila med opoldanskim odmorom zaprta, radi česar so ogenj zapazili še le takrat, ko je bil v notranjosti že zelo razširjen ter je dim prodiral na ulico. Neki privatni uradnik, ki je v tem času prišel mimo trgovine, je prvi opazil dim. Skušal je vdreti v trgovino, toda to mu ni uspelo, ker so bili železni roloji zaklenjeni. Poklical je telefonično gasilno društvo, ki je s silo vdrl v trgovino. V trgovini je bil tako gost dim, da gasilci niso mogli blizu. Še le, ko so pripeljali posebne aparate, se jim je posrečilo, da so vdrl v notranjost ter pričeli z reševalno akcijo. Radi gostega in dušilnega dima se ogenj ni mogel preveč razširiti. Blago, ki so ga zaleteli plameni, je bilo telo kakor pa gorelo. Zato so gasilci ogenj kmalu pogasili. Kljub temu pa je škoda izredno velika. Ceni se nad 400 do 500.000 Din, ker je blago, v kolikor ga ni uničil ogenj, uničeno pri polivanju z vodo. Kako je ogenj nastal, še ni povsem jasno. Zatrjuje se, da se je vnela neka polica, ki je stala predbrzi železne peči, ki jo je lastnik brez odobrenja oblasti postavil v trgovino. Dejstvo, da je bila trgovina zavarovana za en milijon dinarjev, daje povod raznim govoricam. Uvedena je stroga preiskava, da se zadeva razčisti.

Pred 16. leti je bil v okolici Subotice ubit bogat posestnik Stepa Čih. Našli so ga v njegovi postelji ustreljenega. Sum je padel takrat na njegovo ženo in njenega sina, ki sta bila dalj časa v preiskovalnem zaporu. Ker jima niso mogli ničesar dokazati, sta bila končno oba izpuščena, zločin sam pa je ostal nepojasnen. Čihova žena se je kmalu na to poročila z nekim drugim posestnikom, s katerim je živela v srečnem zakonu vse do Silvestrova večera. Tega dne se je namreč oglasil na policijski 72letni stari, Jovan Borodin, ter s tresočim glasom priznal in opisal zločin, ki ga je izvršil pred 16 leti. Težka vest je osivelega moža prignala na policijsko, da si s skesano izpovedjo olajša zadnje dni svojega mukolpnega življenja.

Dolgih 10 let je služil pri pokojnem Čih. Čih je bil strog, toda tudi dober gospodar. Inel je to navado, da je rad pil, radi česar se z ženo nista razumela. Prepričali so bili prav pogosti in včasih je tudi naklestil, kadar ga je preveč ozmerjala radi pijančevanja. Radi tega bi se bila žena in sin, ki ga je pripeljala žena seboj v zakon, rada iznebila. Toda sama mu nista hotela končati življenja. Zato sta pregovorila hlapca. Obljubila sta mu kos zemlje, hrisico in 500 goldinarjev, kar je bilo takrat zelo veliko denarja, posebno pa še za siromašnega človeka. Denar, svoboda in samostojnost so takrat še krepkega moža tako omamili, da je ponudbo sprejel. Nekega večera, ko je prišel Čih zopet pijan domov, je vzel puško ter ga ustrelil, nato pa pobegnil. Ko je čez nekaj časa prišel nazaj, da zahteva obljubljeno plačilo, mu je Čihovka dala samo 70 goldinarjev, nato pa ga je spodila v temno noč, grozeč mu, da ga ovadi orožništvu, ako jo še enkrat nadleguje. Šel je v svet, toda pozabil ni megal niti zločina, ki ga je zagrešil, niti nevaležnosti, ki jo je doživel. Šestnajst let je taval v tužnji ter se boril s svojo vestjo, končno pa je prišel nazaj in na Silvestrov večer prijavil stvar oblastem. Izpoved starca je vzbudila pravcato senzacijo. Orožniki so se istega dne aretirali Borodinovo ženo, ki se je baš zabavala na neki veselici. S prva je bila silno presenečena, ko pa je spoznala, zakaj gre, se je lotil obup. Skušala si je končati življenje, vendar pa so nien namen še pravčasno preprečili. Pred prihodno poroto bo dala odgovor za svoje delo.

Strahovita nesreča se je pripetila na božični večer v okolici Ošjeka, v selu Pušča. Po stari navadi obhajal ljudstvo sveči večer z molitvijo, prižiganjem drevesca

id. Polnočnica je za vse obligatna. Kar leze ino gre, mora k polnočnici. Tako zahteva stari običaji, ki se ga prebivalstvo na deželi še strogo drži. Doma ostanejo le onemogli stari in otroci, ki se ne prenešajo hudega polnočnega mraza. Tako je tudi seljak Anton Stefanovič odšel z svojo rodinjo k polnočnici. Doma je ostalo dvoje najmlajših otrok, 4letni sinček in 2-letna hčerka. Da bi ju ne zeblo, ju je mati položila s slamočja vred na peč, kjer so ves večer kurili. Otroka sta mirno spala, ko so domači odpravljali v cerkev. Nikdo pač ni mislil, da bi se jima moglo kaj pripetiti. Toda nesreča nikoli ne počiva. Ko so bili ljudje zbrani v cerkvi, je izbruhnil doma požar. Kako je ogenj nastal, ni znano. Verjetno pa je, da je v sled prevlečke vročine začela goreti slamočja. Predno so ogenj zapazili in prihiti na pomoč, je bila že hiša v plameh. Oba otroka sta zgorela. Ko so ogenj pogasili, so našli v pepelu le še ožgane kosti. Mati je bila tako obupana, da se je hotela sama vreči v plamene. Tragična nesreča je izzvala v vsej okolici veliko sočutje, vsem staršem pa naj bo v ponovno svarilo, da otrok ne smejo nikdar puščati samih doma, najmanj pa na tako nevarnih mestih kot je zakurjena peč.

Predavanja ZKD v januarju

Uvod k letošnjim prireditvam Zveze kulturnih društev v Ljubljani je otvoril prekrasni film »O lovu na divje zveri v afriških džunglah«. Izredno zanimiv in poučen film je zadovoljil vsakogar, ki si ga je ogledal. Publike je bilo toliko, da so morali mnogi odhajati, ker so bile vse predstave že davno pred njih začetkom razprodane. Zato poudarjamo in prosimo ponovno cenje občinstvo, da si blagovoli vselej vstopnice nakupiti v predprodaji, ko so še tudi boljše sedeži na razpolago in izbiri.

V januarju prinaša ZKD izredno krasen in skrbno izbran program, ki bo zanimal vsakogar.

Na praznik Svetih treh krajev 6. t. m. ob 10.30 dopoldne se vsi izredno zanimivo predavanje primarija ortopedskega oddelka državne bolnice v Ljubljani g. dr. Minača o temi: »Razvoj kirurgije in ortopedije«. Predavanje vsebuje pregled zgodovine kirurgije od najstarejših časov do danes. Videli bomo trpljenje bolnikov v dobi, ko še niso poznali narkoze niti današnjih modernih operacijskih aparatov. V drugem delu vidimo razvoj moderne kirurgije. Raznovrstne telesne hibe in napake, deloma prirojene, deloma posledice vojne in nezgod, se dajo operativnim putem popraviti. V tretjem delu nam bo podal g. predavatelj nauke o pravilnem držanju otroka od prvega trenotka do vključno šolske dobe. Veležanje je zlasti ta del predavanja za naše starše in učitelje. Otroka je treba navajati k pravilnemu držanju pri učenju, učiti ga pravilnega sedenja v šolskih klopih in doma, da odvrnemo razne poznejše hibe in napake. Predavanje pojasnjuje približno 150 krasnih sklopičnih slik.

8. in 9. januarja priredi ZKD skupno z župo skavtov predavanje o temi »Iz romantike skavtizma«. 80 slik bo spremljalo predavanje skavtskega starešine g. Pavla Kunačerja, ki bo javnosti podal oris skavtizma kot najmodernejšega vzgojne metode, goječe plemenito mišljenje in dobra dejanja, posebej pa življenje naših skavtov v prirodi. Tekom zadnjih let so doživeli mnogi naši skavti daleč od pravega mesta mnogo zanimivih dogodiljav in videli bomo slike iz njihovih taborov v divnem Bohinju, tam pod visokim Stoim in ob modrem Jadranu. Predavanje v soboto ob 14. uri je namenjeno šolski mladini, v nedeljo pa širši javnosti, posebno staršem, vzgojiteljem in prijateljem mladine sploh.

16. januarja se vsi predavanje dr. Valentin Vouka, profesorja botanike na zagrebški univerzi in tajnika jugoslovanske akademije v Zagrebu, o temi: »V carstvu Geizirov in ugaslih vulkanov«. (Slike iz Yellowstonea, najlepšega in največjega nacionalnega parka Severne Amerike.) G. predavatelj je bil v času IV. internacionalnega kongresa botanikov dva meseca v Severni Ameriki; prepotoval je Združene države in proučeval nacionalne parke. Najdalje se je zadržal v znamenitem Yellowstoneu, ki leži na severozapadu države Wyoming v višini 2000 in nad morsk gladino in obsega površino pre-

ko 5000 km². Ta park je osobito znamenit radi svojih vrelov in vročih vodotokov. Velikanski kmpoleks, kjer kraljuje prirodna moč, je zakonito zaščiteno in nihče ne sme tamkaj imeti svojega lastnega posestva. Tu prebivajo jeleni, bizoni, črni medvedji, polnoma svobodno. To predavanje bo izredno zanimivo in spremljano s približno 120 sklopičnimi slikami. Vstopnice v Beogradu in Zagrebu, je žel g. predavatelj za svoja krasna izvajanja izredno priznanje in odobravanje.

23. januarja se vsi predavanje g. inž. Ferdo Lupše o »Sijamcu«. Predavatelj, ki je naša publiki že dobro znan od svojega prvega predavanja v decembru, bo nadaljeval svojo temo in nam predaval o zanimivostih sijamske države, zlasti pa o lovu in o svojem potovanju na sever sijamske kraljevine. Predavanje bo spremljano s filmom in s mnogostrojnimi sklopičnimi slikami.

Vsa predavanja se vsi v prostorih kina Matice; vstopnice se bodo vselej dobivale v predprodaji pri blaginji kina.

Snori

Domače in inozemske nogometne tekme.

ZAGREB: V Zagrebu se je odigral nogometni turnir delavskih klubov, ki je dobro uspel. Turnirja so se udeležili klubi »Železnikar«, »Amater«, »Gradičar«, »Sloga«, »Pekarski« in »Zagreb«. Tekme za srebrni prahodni pokal, ki so trajale vsako po 2x30 minut, so končale takole: Gradičar — Železnikar 4 : 1 (3 : 0); Amater — Zagreb 3 : 0 (1 : 0); Pekarski — Sloga 4 : 2 (2 : 0). Drugi dan: Zagreb — Sloga 8 : 0 (1 : 0); Amater — Pekarski 4 : 1 (2 : 0); Železnikar — Pekarski 0 : 0. Finale: Gradičar — Amater 6 : 3 (4 : 0). Prvoevne tekme: Ferarica — Croatia 4 : 2 (2 : 1); Atena — Olimpija 2 : 1 (0 : 0) (igralo samo 20 minut) 1 Grič — Olimpija 9 : 0 (8 : 0). Prijateljska: Concordia — Tipografija 9 : 0 (0 : 4).

Beograd: Jugoslavija — Slavija 5 : 1 (1 : 0).

DUNAJ: Slovan — Spartak 3 : 1 (2 : 1); PRAGA: Slavija — Anaterski tim 4 : 2; DFC — Viktorija — Žižkov 2 : 0; Sparta — Vrsovice 3 : 0.

BUDIMPEŠTA: Pokalne: Vasas — Kispesi 3 : 1; Ujpesti — III. okraj 5 : 3; FTC — Nemzeti 2 : 1.

MADRID: Amateuri (Dunaj) — FO Barcelona 3 : 0, po drugi vesti baše 3 : 2.

JZSS. Danes seja upravnega odbora v kavarni »Emona«, damski salon, ob 8.30 zvečer. Prosimo sigurne udeležbe.

Smučarji so s pridom porabili dvojni novoletni praznik in se razprokali povsod, kjer so upali dobiti ugodne snežne razmere za smuko. Sneg za smučanje ni bil ravno ugoden in na svoj račun so prišle le partije, ki so šle v planine. Okrog 40 smučarjev je bilo na Veliki planini, mnogo Zagrebčanov pri Triglavskih jezerih. Skala v Bohinju, Ilirija na Zelenici in v Kranjski gori.

T. K. Skala skijuje za torek 4. t. m. ob 20. v kavarni Emona sestanek skavtskega odelca. Važen pogovor glede nedeljske tekme. Smučarski odsek.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek, 2. januarja 1927; katoličani: Genovefa; pravoslavni: 21. decembra, Julijana.

Jutri: Torek, 3. januarja 1926; katoličani: Titus; pravoslavni: 22. decembra, Anastas.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: Drama: Zaprti. — Opera: Zaprti.

Kinematografi: Matica: »Plaši bajaco«. — Dvor: Valček čar. — Ideal: »Ne lavi se«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčić, Karlovska cesta.

Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustari, Sv. Petra cesta; Jošt, Celovska cesta.

Prostovoljna javna dražba

spalne sobe, raznih omar, perila, slik in drugih predmetov se vrši 5. januarja ob 9. uri — Karlovska cesta št. 18.

H. J. Magog:

Borba za ljubezen

Roman.

— Da, glumila! ponovi zateglo igralka.

In Calinette prasne v smeh, dočim se Jamesu izvije vzdih.

— Mis Perle! Izpregovori polglasno. Nesrečen sem. Ali ni hočete biti žena?

Ponudba je bila laskava. Ali kaj je bilo Perli do nekaj milijard? Mar ji ni njen poklic donasal bamega premoženja?

— Ne ljubim vas, James.

Vsaj poskusite me ljubiti!

— Bilo bi mi pretežko... In potem? Potem?

Calinetti, ki je že nekaj časa molčala, se je zdel trenutek primeren, da stopi na plan.

— In potem, je nadaljevala Perlino misel, in potem si ti preveč romantična. Tak priznaj mi vendar!... Da, gospod James, tako je! Mis Perle sanja samo o ljubezni do junaka..., toda do pravega junaka, ki bi se iz ljubezni do nje spopadel s samim vragom, ali pa do junaka, ki bi zavoljo nje izvršil velike stvari, dejanja, ki bi vsepovsod vzbudila pozornost in občudovanje.

Mar jaz ne počenjam takih stvari dan za dnem? ugovarja nesrečni James?

— E, dragec, vaša junaštva se vrše po programu!

— Sami dobro veste, Calinette, da ne. Ko sem se prošli teden zvrnil z avtomobilom po rebrji, je bila bridka resnica. Kako lahko bi bil obležal mrtev!

— To je pri filmu nekaj vsakdanjega in domala nihče se za take stvari ne zmeni več. Perli ni do tega. Ona bi hotela nekaj povsem drugega, ona bi hotela...

Calinette je iskala izraza, pa ga ni našla. In tedajci se je Jamesu posvetilo.

— Njej se hoče življenje, je pomislil na glas. Pravega, resničnega življenja brez kulis in režiserja. Na gledaliških deskah in pred objektivom filmskega aparata je sleherni kretnja izumetničena, ali se vsaj zdi. Nihče ne more ločiti pravega od dozdevnega, nikomur ni dano, da bi razdvojil izraz življenja od brezvezbeinske glume.

Mis Perle je priklimala.

— Pogodili ste...

Jamesa je strlo. Zdal se je videl, v kaki zmoti je bil, ko je upal, da bo bližji Perlinoemu srcu, če si bo izbral njen poklic. Vendar se ni izgubil poslednje nade. In sladko je dejal:

— Saj je še čas. Ali hočete ostaviti vse to in se vrniti v življenje? Dovolite mi, mis Perle, da vas poskusim osrečiti.

— Prepozno!

Strah, da je vse zamujeno, je stisnil srce mladega moža. Oh, kako jo je ljubil, kako je oboževal to malo, drob-

škano Perlo!

— Prepozno? Zakaj? je vprašal in glas mu je drgetal ob brezupja.

— Ker sva že preveč igrala drug z drugim, nesrečni moj prijatelj! Preveč in prevečkrat... Sleherna beseda, ki bi jo izpregovoril, sleherna kretnja bi me spominjala na ta ali oni prizor v ateljeju... Razumete?

Razumel je le predobro! Ah, kako je zdaj prekinjal svojo idejo, tisto idejo, ki si je na njo toliko domišljial.

— Nemara pa... je jecljal ves nesrečen.

— Mis Perle ga je pomilovalno prišla za roko.

— Pozabite!

— Da pozabim? je skoro bruhal, Ne, ne morem! Preveč vas ljubim... Vedno in vedno vam bom govoril o tem. Tako mi ostane vsaj sen in iluzije... Na svidenje jutri! Ne, nikoli več!

In je odšel.

— Bolje bi bili storili, da ste šli h gledališču! je ironično zavpila za njim Calinette.

Mis Perle pa je tiho zamrmala: Nesrečni dečko.

— Skočil je bil v svoj avto, potrpt in nesrečen. Razburjenost je nasledila brezvoljna nemoč. Bil je brez načrtov, brez smernic: bilo ga je le še telo brez volje.

Bolje bi bil storil... t. Da, bolje bi bil storil... je mrmral podzavestno.

Mislil ni dokončal. Saj tudi ni vedel,

kaj je hotel povedati. Ena sama misel mu je polnila možgane: sovraštvo do poklica, ki se ga je bil lotil, onemogel bes nad sedanjim načinom življenja, ki je privedel do katastrofe: do nepriklonega »ne« z ustni mis Perle Rose!

Jedva je prispel domov, je zapel telefon. Pograbil je slušalo, in tisti mah si je ves v njem nagraden gnev in obup dal duška.

— Kaj? je zabesnel v cev na nevidnega sobesednika. Vloga do prevzajem? Novo vlogo! Ah, obrnili ste se baš na pravega!... Ne... ne... stokrat ne! Dovolil mi je kinematograf... Razumete? Ne igram več!

Obesil je slušalo nazaj in se vrge na divan, ne meneč se za zvonec, ki je neugnano brnel dalje v aparat.

Sledilci je vse utihnilo in James Oldsilver se je jel vdajati utrujenosti. Spanec je izvor velikih nepriklj; tudi Jamesu ni prizanesel z zlemi sanjami. Nesrečniku se je nakrat zazdelo, da čuje gals mis Perle, ki ga kliče na pomoč.

— James... Dragi James!... Na pomoč!

Te besede so skoro prekinile rahlo Jamesovo spanje: in čudno, igralcu so se zdele nenavadno realne, kakor jih človek ne doživlja v spanju. Njim je sledil pridušen krik in njemu porogljiv grohot, ki je še dolgo potem odmeval milijardskemu igralcu v ušesih ter ga, kakor bi trenil, vrge na noge.

— Kaj je bil vzkliknil in s še zaspanimi očmi bežasto blodil po sobi.

Zagledal je, da je na divanu, in potolažen je zamrmal:

— Ah, bile so sanje!

A še tisti mah je doglal nekaj, kar ga je navdalo z nepojmljivo grozo: služalo telefonskega aparata, ki je stal na mizici poleg divana, je bilo zdrknilo na blazinico mlademu možu baš k ušesu.

Vraga! Torej to brnenje telefonskega zvonca, ti kliki in kriki in krohot... Torej vse to ni bilo sen?

— Mar me je Perle v resnici klicala? je mrmral sam pri sebi. Da-li je v opasnosti?

Za trenutek je pomislil na čudno naključje: zakaj mu je slušalo zdrknilo baš k ušesu? Več ni utegnil razlagati: nemir se mu je jel zaidati v moze in čutil je le eno: da mora zvedeti čimprej, kaj se je zgodilo. Brez odloka je pograbil slušalo, klical številko igralke in jo takoj dobil... Pomagalo mu ni nič, zakaj nihče se ni odzval.

Morda je od

Danes! Danes!

pretresljiva, globoka drama iz aristokratskih krogov

Halo - ne javi se!

Ljubav uboge telefonistke do mladega barona. — Mlada zapuščena neporečna mati. — Presenetljiv, v srce segajoč konec.

Predstave ob: 4., ½ 6., ½ 8. in 9. uri.

«Kino Ideal».

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. januarja 1927.

— **Najvišje odlikovanje ljubljanskega velesejma.** G. minister dvora je pisno obvestil predsedstvo Ljubljanskega velesejma, da je N. Vel. kralj Aleksander blagovolil prevzeti pokroviteljstvo tudi nad VII. mednarodnim vzorčnim velesejmom v Ljubljani, ki se vrši od 2. do 11. julija 1927 in nad II. pokrajinsko - kmetijsko razstavo od 10. do 19. septembra 1927. Najvišje pokroviteljstvo je v veliko vzpodbudo pridelateljem in razstavljalcem, da se izvedejo s čim večjim uspehom te prireditve, ki naj bodo izraz našega gospodarskega razvoja kljub težki krizi.

— **Prvi dvorski ples.** V nedeljo 9. januarja ob 22. po prvi dvorski ples. Lotošnje sezone. Na ples so povabljeni visoki javni funkcionarji ter elita beogradske družbe.

— **Postanik Rakić v Beogradu.** Naš poslanik v Srbiji Milan Rakić je prišel v Beograd in je v soboto posejil zunanega ministra dr. Perića.

— **Sestanek upravnikov naših gledališč.** V soboto dopoldne se je vršila v kabinetu upravnika beogradskega gledališča širša konferenca, katere so se udeležili upravniki, odnosno ravnatelji vseh večjih gledališč v državi. Narodno gledališče v Ljubljani je zastopal upravnik g. Matej Hubad. Konferenca je bila sklicana v svrhu sporazuma upravnikov gledališč glede osnutka novega zakona o gledališčih in sodelovanja v prihodnjih gledaliških sezonah. Konferenca se je večer nadaljevala.

— **Porotna zasedanja v letu 1927.** Redna porotna zasedanja v letu 1927. se prično: pri deželni sodišči v Ljubljani: prvo dne 21. februarja, drugo dne 16. maja, tretje dne 22. avgusta in četrto dne 14. novembra; pri okrožnem sodišču v Celju: prvo dne 28. februarja, drugo dne 30. maja, tretje dne 22. avgusta in četrto dne 21. novembra; pri okrožnem sodišču v Mariboru: prvo dne 7. marca, drugo dne 7. junija, tretje dne 12. septembra in četrto dne 5. decembra; pri okrožnem sodišču v Novem mestu: prvo dne 7. marca, drugo dne 7. junija, tretje dne 29. avgusta in četrto dne 21. novembra.

— **Novi amandmani prosvetnega ministrstva.** V prosvetnem ministrstvu so pripravili nove amandmane, s katerimi bo ministrstvo zahtevalo večje naknadne kredite za univerze in oblastne prosvetne oddelke. Redni krediti v novem proračunu, osebno oni za oblastne prosvetne oddelke, so bili tako rednicirani, da brez naknadnih kreditov pravilno poslovanje teh ustanov ni mogoče.

— **Osnutki novih šolskih zakonov.** Prosvetni minister je proučil in usvojil osnutke novih zakonov o ljudskih šolah in univerzah. Osnutek zakona o ljudskih šolah je bil oddan v soboto v tisk, zakon o univerzah se pa že tiska. Tudi osnutek novega zakona o srednjih šolah pride te dni v tisk. Ko bodo vsi osnutki natiskani, pridejo pred Narodno skupščino.

— **Reorganizacija uradniškega saveza.** Glavna uprava uradniškega saveza je sklenila izvršiti po novih pravilih reorganizacijo vseh podrejenih organizacij. Reorganizacija se bo izvršila po vzgledu saveza francoskih poštinih uradnikov, ki so organizirani na sindikalni bazi.

— **Iz našega državljanstva so izstopili:** Matija Stachel iz Lofice, Miha Havar iz Krasč, Ivan Merkuš iz Pristave, Josip Kolmanič iz Majitca, Pavel Korbler iz Kaplje, Martin Prelog iz Hrasitja, Henrik Supan iz Lutvere, Ivan Čahuk iz Otovca, Alojzij Grobelnik iz Kumena, Fran Turnšek iz Zusema, Alojzij Majer iz Apač, Kancijan Kraček iz Črmošnjic, Fr. Knipič iz Podgorja in Pavel Jeniš iz Celja. Vsi so sprejeti v avstrijsko državljanstvo.

— **Zamenjava starih tovarnih listov.** S 1. januarjem preneha veljavnost dosedanjih starih tovarnih listov za brzovozno in sporočno blago. Stari tovarni listi se lahko tekom treh mesecev, to je do konca marca, zamenjajo pri železniških blagovnih zavodih, po tem roku pa izgube vsako veljavo.

— **Razpis učiteljskih mest v mariborski oblasti.** Na osnovnih šolah v mariborski oblasti je razpisanih več stalnih učnihi mest. Interesenti naj vložijo prošnje najkasneje do 31. januarja pri pristojnem šolskem upravitelju.

— **Razpust društva.** Veliki župan mariborske oblasti je razpustil Kmetijsko delavsko zvezo v Bočni in Orjuno v Šmarju pri Jelšah, ker niso podali pogoji za nadaljni pravni obsoj.

— **Aero - klub v Zagrebu.** Danes se je vršila v Zagrebu ustanovna skupščina aéro - kluba, čigar častni predsednik so nadškof dr. Bauer, župan Ime. Heinzel in komandant armije general Matić. Skupščina so se udeležili tudi člani glavnega odbora beogradskega aéro - kluba kot zastopniki predsednika princa Pavla.

— **Konferenca naših mest.** Predkonferenca predsednikov mestnih občin, ki bi se

benja policijske ure, prijavljeni pa so bili tudi 4 slučaji prestopa cestnopolijskega reda

— **Iz Tatvine.** Karolini Nadrad, stanujoči na Celovski cesti, številka 50, je bila na Silvestrovo ukradena srebrna žepna ura z verižico in vrednosti 750 Din. — Neki berač je iznaučil Mariji Deisinger, ženi strojnika iz Spodnje Šiške, moške spodnje hlače, vredne 60 Din. — Izvoščku Alojziju Golobčiču, stanujočemu na Celovski cesti 43, je bilo v času od 22. do 30. decembra 1926 ukradeno več komadov perila v vrednosti 1785 Din.

— **Iz Moderni predpasniki.** Kristofić-Bučar, 176-T

— **«ITO» zobna pasta najboljša.** 163-T

Iz Celja

— **Silvestrovo v Celju** je bilo tudi letos zelo živo. V Celjskem domu se je vršil sokolski Silvestrov večer, ki je bil ogromno obiskan od vseh slojev občinstva. Spored je bil i umetniški i zabaven tako, da je čas do polnoči skoro prehitel. Polnoč pa je privedel g. Benčan že svojo petindvajseto alegorijo, ki je občinstvu tudi letos zelo ugajala. Po polnoči se je ob zvokih Celjskega godbenega društva nadaljevala prosta zabava s plesom skoro do jutra. — V raznih mestnih restavracijah in gostilnah so se vršile tudi manjše Silvestrovo prireditve, ki so tudi vse bile dobro obiskane.

— **Ljudsko gibanje v celjski županiji leta 1926.** V celjski županiji je bilo v letu 1926 rojenih 421 oseb, umrlo je 415 oseb, poročeno je bilo 130 parov. V letu 1926 je umrlo 52 oseb več nego leta 1925, rojenih pa je bilo 15 oseb manj.

— **Novoletni dan** je bil pri nas izredno lep. Bela zimska narava je bleščala v solnčnih žarkih. Vse je izrabilo priliko lepega zimskega dne in pohitelo v naravo. Da bi bilo v novem letu 1927 mnogo takih solnčnih dni.

Iz Maribora

— **Ljudska knjižnica v Mariboru** na čisti. Ljudska knjižnica v Mariboru, ki si je pod okriljem Slovenske čitalnice stekla za narodno proboju v Mariboru in na severni meji največ zaslug, bo s 1. februarjem na čisti. Upravni odbor Posojilnice kot lastnice poslopija »Narodni dom« j i je dne odpovedal vse prostore, ki jih bo vzela v najem država za oblastno skupščino mariborske oblasti. Knjižnica, ki obsega več tisoč leposlovnih in znanstvenih knjig, je radi tega na čisti. Ako ne bo mogoče najti pripravnih prostorov, ne bo preostajalo drugega, kakor da se priključi mestni študijski knjižnici v kazinski dvorani in v njenem okrilju nadaljuje svojo kulturno misijo.

— **Zanimiva predavanja v Ljudski univerzi.** Dne 4., 7. in 8. t. bo predaval v Ljudski univerzi v Mariboru umetnostni zgovinar svetovnega slovesa univ. prof. dr. Strzygowski iz Dunaja o umetnosti. Predavanja, ki jih bodo pojasnjevala skiptične slike, so razdeljena tako-le: torek 4. jan.: »Pravilo pojnovanje umetnine«. Petek, 7. jan.: »Bistvo umetniškega izražanja«. Sobota, 8. jan.: »Umetniška sredstva v različnih epolah človestva«. — Naj bi nihče, ki se zanima za umetnost, njen razvoj in pravilno poimovanje, ne zamudil teh izredno zanimivih predavanj.

— **Silvestrovanje v Mariboru** je poteklo v znamenju alkohola in plesa. Ni je bilo gostilne, kjer bi se ne vršila takovana domača zabava s plesom. Ljudje so rajali do pozne noči oziroma do ranega jutra. Pilo, jedlo in plesalo se je, da bi človek mislil, da živimo v zlatih starih časih in da prav nič ne vemo o socialnih in gospodarskih krizah. Policijska ura je bila v mestu generalno podaljšana do 3. jutraj. Z denarjem, ki so ga ljudje zapravili v eni sami noči, bi se dala zgraditi že čedna stanovanjska hiša.

Vsem dobrim srcem!

Započeli smo akcijo, ki lahko omogoči, da se s pričetkom šolskega leta 1927-28 že odpravi učiteljski konvikt v Ljubljani in v lastnem poslopiju.

Ob Linhartovi ulici stoji v najboljšem zdravem delu Ljubljane veliko in prostorno poslopije z obsežnim lastnim zemljiščem, ki je zgrajeno tako, da se more s primeroma majhnimi stroški preurediti v to svrhu. To je tovarnica učil in šolskih potrebščin (Tuš), ki zaradi pomanjkanja obratnega kapitala ne more služiti prvotnemu svojemu namenu. Kupimo to poslopije in ga posvetimo učiteljskemu konviktu!

Načrt je izvedljiv, ako se takoj prijavi 2000 dobrih src, ki se zavežejo, da plačajo v desetih zaporednih mesečnih obrokih po 100 Din, t. j. vsakdo po 1000 Din, ki se morejo vplačati tudi naenkrat. Kdor hoče in more, naj si pritriga ta znesek, ki naj dovede do ureditve plemenite smotre društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani!

Sto dinarjev mesečno v desetih zaporednih mesečnih obrokih — to za posameznika ni nepremagljiva žrtve, za konvikt in Tuš pa pomeni hitro in najugodnejšo rešitev. Prosimo vsa dobra srca v učiteljskih in učiteljskih prijateljskih vrstah, naj se takoj odzovejo našemu pozivu na človekoljubnost, požrtvovalnost, stanovsko zavednost in bratsko pomoč! Kdor se odloči, umevajoč plemenitost te akcije, naj žrtvuje navadno dopisnico in napiše nanjo to besedilo (dopolnjeno po lastnem preudarku):

Podpisani(a) se zavezujejo s častno besedo in s lastnorodnim podpisom, da bom od 1. januarja do 31. oktobra 1927 vplačal(a) v desetih mesečnih obrokih po 100 Din (ali: da vplačam takoj 1000 Din, ali da plačam v ... obrokih po ... Din) v nakup tovarnice učil in šolskih potrebščin za učiteljski konvikt v Ljubljani. Pošljite mi ... položnice z označbo »Pomožna akcija«.

V ... dne ...

Ne dvomimo, da ne bi v množici svojcev mogli dobiti 2000 dobrih src, ki ne bi umevali tega našega apela in ne bi imeli v sebi še toliko idealizma, pripravljenega na to materialno žrtve. Treba je dobrohotne agitacije od moža do moža, od žene do žene! Prijave pošljite na naslov: E. Gaagl, Ljubljana, Bleiweisova cesta 20-II.

V Ljubljani, na Božič 1926.

Franja dr. Tavcarjeva. — Marija Wessnerjeva. — Vita Zupančičeva. — Dr. Stanko Bevk. — Fran Gabrček. — E. Gaagl.

Darujte za dijaške kuhinje

Dramatični konec dveh razbojnikov

Na smrt obsojena razbojnika povzročita pobuno v zaporu, napadeta paznike ter skušata pobegniti. — Judežev poljub. — Ustreljena spričo svojih žrtev.

V Stipu je bila na novega leta dan izvršena smrtna kazen nad zloglasnima bolgarskima komitoma Slavkom Jovanovićem in Stojanom Stojadinovićem, ki sta lansko pomlad povzročila v tamniški okolici v družbi svojih pomagačev pravcati pokoli. Po dolgotrajnem procesu sta bila oba obsojena na smrt. V smislu predpisov so jima na starega leta dan sporočili, da bo smrtna obsodba naslednjega dne izvršena. Oba sta bila prepeljana iz dozedanjih celic v »mrtvaško« celico, kjer sta dobila boljše hrano. Popoldne so ju odpelali na okrajno glavarstvo, kjer ju je pričakoval svecenik. Oba sta se spovedala ter prejela obhajilo. Bila sta izredno mirna in vsi so imeli utis, da sta popolnoma udana v svojo usodo. Nikdo pač ni niti sanjal, da bosta še v svojih zadnjih urah poskušala izvršiti nove zločine.

V spremstvu narednika Tome Dimitrijeviča sta odšla nazaj v zapor. Spotoma sta ga naprosila, naj njima dovoli, da se oprostita še pri ostalih kaznivcih, ki so bili z njima vred sojeni radi svojih zločinov. Po vrsti sta jim podajala roke ter se od njih poslovljala. Ko je Stojan prišel nazadnje v celico Dime Mitroviča, je tudi temu smehljaje podal roko, nato pa ga za slovo še poljubil. Jedva pa se je dotaknil njegovega lica, je Dime začel klicati na pomoč. Sedaj še le so pazniki zapazili, da je Stojan mesto poljuba odgriznil svojemu nekdanjemu razbojniškemu tovarišu celo levo lice. Z največjim naporom so ga odtrgali ter odvedli v njegovo celico nazaj. Pri zaslišanju je ironično odgovoril, da se je hotel s tem Dimu le zahvaliti za to, da ga je pri obravnavi s svojimi izpovedbami obremenjeval.

Naslednje jutro je narednik Toma Dimitrijevič hotel sneti obema delikventoma okove. Jedva pa se je sklonil k Slavku, je ta potegnil nož ter mu zadal več globokih udarcev v hrbet in trebuh. Okrvavljen se je narednik zgrudil na tla. Obsojenca sta se na to naglo oprostita okovov ter pobegnili na dvorišče. Stražniki so zapazili okrvavljeni nož ter so skušali pobegnega kaznjenca ustaviti in razorožiti. V splošnem metežu je

Slavko ranil še več stražnikov in vojakov in se le, ko so ga skoraj do nezvesti prematili, so mu mogli odvzeti nož. Obema so takoj nato zopet nadelj okove ter jima prideli strogo stražo.

Ob 7. jutraj so obsojenca naložili v tovarni avto, ki ga je na obeh straneh stražilo vojaštvo in orožništvo. Prepeljali so jih v okolico, kjer sta bili na samotnem mestu izkopani dve jama. Na morišču se je zbralo mnogo ljudi, večinoma svoječasni žrtvi razbojniške tolpe, kateri sta poveljevala na smrt obsojena razbojnika. Z gnevom in mrztno so opazovali obsojenca, ki sta se ves čas ironično smehljala. Kazala nista niti najmanjšega kesanja. Trebalo bi samo ene besede in množica bi ju bila linčala. Orožniki so imeli mnogo posla, da so zadrževali ljudi, ki so se jima skušali približati. Spotoma je avto običal v blatu, tako da so razbojnika morali naložiti na voz ter ju peljati na morišče. Tu jima je bila ponovno prečitana sodba, nakar jima je hotel svecenik še enkrat obuditi kes, toda razbojnika sta ga cinično zavrnila, češ, da bosta že sama opravila v Bogu.

Zadnje prošnje, da bi se smela posloviti od svojih sorodnikov, ki so bili navzoči, jima z ozirom na dogodke zadnjega dne niso izpolnili. Privzelo so ju na pripravljene kole, nakar so zagrmele puške. Na vsakega je bilo namerjenih osem puškinih cecil. Zagrmele je salva. Slavko se je, zadel v srce in glavo, zrušil na zemljo. Stojan pa je ostal, kot da bi sploh ne bil zadel. Dva orožnika sta morala iz neposredne bližine oddati še po en strel, da sta mu upihnila luč življenja. Množica se je plašno prekrizala ter pomolila za njegovo dušo, ženske pa so se pozneje zagotavljale, da še vrag ni maral njegove duše.

Točno ob 8.15 je sodni zdravnik ugotovil nastop smrti, nakar so trupli delikventov brez nadaljnih ceremonij zagrebli v pripravljene jame. Ljudstvo pa se je razšlo, hvaleč Boga in pravico, ki jih je rešila nevarnih zločinov, pred katerimi so noč in dan trepetale cele vasi.

sana mesečna količina, mora odpošiljatelj doplačati vso razliko na normalno tarifo.

— **Monopolski dohodki v oktobru.** Uprava državnih monopolov objavlja podatke o monopolskih dohodkih v oktobru, ki so znašali 230.840.105,90 Din. Od tega odpade na tobak 156.134.973,11, na sol 32.467.380,95 Din, na petrolej 14.010.672, na vžgalice 13.442.490, na cigaretni papir 14.232.748 in na druge monopolske predmete 551.841,84 Din. Predlanskim v oktobru so znašali monopolski dohodki 230.347.874,02 Din, od 1. aprila do 31. oktobra 1926 pa 1.514.717.547,04 Din.

— **Trgovski stiki z Švedsko.** Trgovinsko ministrstvo obvešča vse zainteresirane, da je naš generalni konzulat v Stockholmu jugoslovnskim izvoznikom vedno na razpolago in da jim rade volje postreže z informacijami glede trgovinskih stikov s Švedsko. Treba bi bilo, da se sami izvozniki zavzemajo za tesnejše trgovske stike z Švedsko in da posredujejo to državo. Naš generalni konzulat bo storil vse, da jih seznanja s solidnimi švedskimi trditvami.

— **K ratifikaciji madžarsko-jugoslovnske trgovinske pogodbe.** Madžarski listi pišejo, da nova jugoslovnska vlada dosedanje politike Jugoslavije napram Madžarski ne more spremeniti. Madžarski parlament bo na eni prihodnjih sej ratificiral trgovinsko pogodbo med Jugoslavijo in Madžarsko. Po ratifikaciji prično pogajanja o tarifni pogodbi.

— **Finančni odbor in novi proračun.** Predsednik finančnega odbora dr. Radončič je sklical v sporazumu z ministrstvom predsednikom za danes popoldne sejo finančnega odbora, na kateri se bo razpravljalo v načelu o novem državnem proračunu.

— **Kolektivna rudarska pogodba odobrena.** Minister za šume in rudnike je odobril kolektivno pogodbo, sklenjeno med rudarji in državnimi rudniki. Pogodba je stopila v veljavo 1. januarja.

— **Italijanska tonaža v splitskem pristaniškem prometu.** Italijanski listi poročajo, da zavzema v pristaniškem prometu Splita prvo mesto italijanska brodarstvo. Od celokupnega uvoza 3.068.000 kvintalov odpade na italijansko brodarstvo 1.027.000 kvintalov, od izvoza v količini 10.715.000 kvintalov pa 7.644.000 kvintalov.

— **Češkoslovaška zunanja trgovina v novembru.** Čsl. državni statistični urad objavlja podatke o zunanji trgovini v novembru, iz katerih je razvidno, da je bila bilanca zelo pozitivna. Aktivum znaša 762 mil. Kč, tako, da je bil izvoz v novembru raskoten. Največ je izvozila ČSR sladkorna. Vrednost izvoznega skladišča je narasla v primeri z oktobrom za 180 mil. Na drugem mestu je izvoz sadja, zelenjave in rastlin. Ta igra glavno vlogo hmelj. Kot odjemalec pride v prvi vrsti v poštev Nemčija (21,4 odst.), dalje Madžarska (9,1 odst.), Avstrija (7,7 odst.), Poljska (6,1 odst.) Zedinjene države (4,9 odst.) i. t. d.

NOGAVICE
TRADE MARK
z znanom in tigom
ALS-O
»KLJUČ«
najboljše, najtrpežnejše,
zato najcenejše

To in ono

Original versailske pogodbe ukraden

Iz Londona poročajo o drzni tatvini v angleškem zunanjem ministrstvu, kjer je bil ukraden iz tajnih zvezniških arhivov original versailske mirovne pogodbe. Tatvina je vzbudila v angleški javnosti veliko senzacijo. Kako so prišli neznani zločinci do te važne listine, še ni pojasnjeno. Tatvina bo imela dalekosežne posledice.

Angleški diplomatični krogi so izjavili, da bo prva posledica tatvine vprašanje, da-li so papirji versailske pogodbe pravilni in da-li ne določa originala za Nemčijo težjih pogojev kakor jih navajajo prepisi. Ni izključeno, da so zavezniki v politiki naprem Nemčiji že doslej preveč popuščali, ker so se ravnanje po določbah prepisov, ne pa originala versailske pogodbe. K sreči je ostal v prepisih odstavek, v katerem je rečeno, da je bila mirovna pogodba sklenjena po zavezniški zmagi in da so zavezniki diktirali Nemcem mirovne pogoje, ne pa Nemci njim.

Ako bi nastali v tem pogledu dvomi zdej, ko je Nemčija sprejeta v Društvo narodov, bi utegnili Nemčija zahtevati od Francije reparacije in citirati Anglijo pred mednarodno sodišče, da se zagovarja za povzročeno svetovno vojno. Kot drugo posledico tatvine v angleškem zunanjem ministrstvu navajajo informirani diplomatični krogi celo vrsto konferenc z Nemčijo, na katerih se bo razpravljalo o tem, kateri prepis ukredenega originala je pravilen.

Tatvina je najbrž delo nemške diplomacije, ki ji je versailska pogodba trn peti. Zavezniki seveda ne bodo prej mirovali, predno ne pridejo tatovom na sled. Drugo vprašanje je, kaj se je zgodilo z ukradenim originalom. Ako je prišel v nemške roke, je bil skoraj gotovo uničen.

Samomor dveh šestnajstletnih deklic

V velikem številu samomorov, ki so postali po velikih mestih že tako pogosti in običajni, da jih listi le še mimogrede beležijo, sta pretekli teden na Dunaju vendar vzbudila splošno pozornost dva samomora, ki tudi res zaslužita, da raze mlađa o njih vsak razsoden človek. Dve mladi, še otročki deklici, stari komaj po 16 let, sta obupali nad življenjem in si poiskali prostovoljno smrt.

Iz Dunava so pri Dunaju potegnili v četrtek zvečer trupli dveh tesno objetih mladenk, ki nista imeli pri sebi nikakih listin. Naslednje jutro se je zgledalo na policijski neka delavka, ki je prijavila, da njene hčerke že dva dni ni domu. Iz opisa, ki ga je delavka podala, je uradnik sklepal da bi utegnili pogrešanka biti ena izmed mladih samomorilk. Peljali so delavko v mrtvašnico in tam je res spoznala svojo hčerko Hildo in njeno prijateljico Elizo.

Hilda in Eliza sta bile obe rojene leta 1910 na Dunaju. Bili sta še šibki, a za svojo starost že dobro razviti, prav živahni mladenki in nerazdružni prijateljici. Skupno sta se učili šivanja v predmestnem modnem ateljeju. Pred tedni se je Hilda zaljubila v vso naivnostjo neizkušenega otroka v skoro trideset let starejšega moškega; domači so ji seveda branili in ji hoteli s silo izbiti ljubezen iz njene trmaste glave.

Morda bi se bilo to posrečilo, da se ni skoro istočasno zaljubila tudi Eliza. Ta si je dobila sicer mlajšega kavalirja, ki pa je njeno ljubezen samo zlorabil in jo nato zapustil. Prijateljici sta si medsebojno potožili svoje gorje in prišli do zaključka, da se v takih razmerah ne splača več živeti. Usoda je hotela, da so pretekli teden ravno v kinu, kamor sta

obe redno zahajali, igrali film, v katerem gre junakinja v prostovoljno smrt v valovih, ker ne more dobiti moža, v katerega je zaljubljena. Deklici sta videli tudi ta film in se še bolj utrdili v prepričanju, da iz njune nesreče ni drugega izhoda kakor smrt. Posnemali sta filmsko junakinja in šli po njenem vzgledu tudi sami v mrzle dunavske valove.

Londonska dvojčka

V Londonu vzbujata osobito med znanstveniki splošno pozornost brata G. in L. Ellis, ki nista samo dvojčka, marveč tudi popolna dvojčka. Podobna sta si namreč tako, da ju nihče ne more ločiti. Niti po glasu, niti po zunanosti ni med njima nobene razlike. Celo duševnost je pri obeh popolnoma enaka. Da sta enako visoka, da imata iste poteze na obrazu, enake oči in lase — to ni nič čudnega, ker je takih dvojčkov na svetu mnogo.

Pač pa je čudno, da so odtisi njihovih prstov popolnoma enaki. To je prvi slučaj na svetu, da sta si dvojčka tako podobna. Sodni izvedenci so pregledali njuno pisavo in izjavili, da ne najdejo nobene razlike. Največjo senzacijo pa vzbujajo njune duševne lastnosti. V računanju sta delala in delata še vedno iste napake, v francoščini, ki jo obvladata oba enako, imata popolnoma enako izgovorjavo. Vsi nedostaki in akcenti so obema skupni.

Zagonetna dvojčka sta stara zdaj 25 let. Studirala sta najprej tehniko, zdaj sta se pa posvetila pravu. Psihološki laboratorij londonske univerze je napravil po božičnih praznikih z bratoma Ellis zanimiv poizkus. Dvojčka so odvedli v dve druga od druge zelo oddaljeni sobi in jima dali popolnoma enake naloge iz matematike in francoščine. Oba sta napravila enake napake. Naročili so jima tudi, naj narišeta zemljevid Anglije. Rišati sta začela oba na istem kraju in narisala popolnoma enaka zemljevida.

Londonski učenjaki se zelo zanimajo za ta naravni fenomen. Na čelu vseučiliških profesorjev, ki skušajo priti tej zagonetki do dna, je znani profesor Crowden. Te dni priredi londonska akademija znanosti predavanje o dvojčkih Ellis. Predaval bo prof. Crowden.

Ljubavna tragedija v haremu

Druga žena zadnjega turškega sultana Nazli Kadria je začela priobčevati svoje spomine na življenje v sultanovih palačah v Carigradu. Spomini nudijo zanimiv vpogled v sultanove hareme, v katerih so bile zbrane lepote vseh plemen.

Pred 10 leti, — piše Nazli Kadria — je bilo v vseh sultanovih palačah znano ime Sahjezda Kadina efendi, ki je bila v Stambulu najvplivnejša ženska. To je bila zadnja žena sultana Medžida. Ko je Medžid umrl, je bila stara šele 18 let. Imela je hčerko Naile Sultane, ki jo je zelo skrbno vzgajala. Ker je bila zelo inteligentna in tudi politično nabražena ženska, je imela povsod glavno besedo. Brez njenega soglasja niso smeli turški politiki in diplomati ničesar ukretni. Sultani Abdul Hamid, Abdul Medžid in Vehidudin so bili z njo v stalnih stikih. Vse prince so vzgajali po njenih navodilih. Sahjezda je bila zelo pobožna in poštena. Svojo hčerko je vzgajala strogo v verskem in nacionalnem duhu. Toda usoda je pripravljala tej rodbinski idili tragičen konec.

Bilo je za časa Abdula Hamida. Kadar je odhajal sultan v slavnostni povorki iz svoje palače v mošejo, je smela tudi njegova hčerka pod nadzorstvom evnuhov zapustiti očetovo palačo. Nekega dne je Sahjezda Kadina izvedela, da se je njena hčerka zaljubila v adjutanta, ki ga je videla v sultanovem spremstvu. Trdovratna in fanatična mati je hotela

hčerko ubiti. Potem si je pa premislila in jo skušala pregovoriti, naj pozabi na prvo ljubezen. Toda vse materino prizadevanje je bilo zaman. Ljubezen mlade Naile Sultane je bila močnejša kot materino prigovarjanje. Adjutant, ki je ranih nedolžno dekliško srce, je bil brat znanega Osmana paše Ali beg. O dekličini ljubezni ni ničesar vedel. Sebe, ko ga je Sahjezda poklicala k sebi in mu izjavila, da se lahko poroči z njeno hčerko, je izvedel, da ga lepa Naile ljubi. Ali beg je pristal na ženitev, toda Abdul Hamid je bil odločno proti. Nekaj dni pred svatbo je poslal sultan Ali bega v Sirijo. Ko je Naile Sultane to izvedela, je bila tako potrtja, da je težko obolela. Sahjezda je odšla k sultanu ter mu poljubljala roke in noge, da bi ga pregovorila, kleče ga je prosila, naj dovoli Ali begu vrniti se v Carigrad. Naposled je sultan popustil in privolil v poroko. Toda bilo je že prepozno. Težko bolna nevesta ni več okrevala. Čez 8 dni po očetovem pristanku je umrla. Njeno truplo so prepeljali v Ljubo na azijski obali in položili v mramornate sultanove grobnice k večnemu počitku.

Mars

Znani nemški učenjak profesor dr. Bergedorff opisuje v neki nemški reviji svoja najnovejša opazovanja na Marsu. Po njegovem mnenju Mars ni odet v ledeno skorjo, kakor se je to doslej mislilo, marveč ga obdaja led, kakor našo mater zemljo, samo na obeh tečajih. V sredini proti ekvatorju odgovarja temperatura našemu poletju. Razlike med dnevom in nočjo, med poletjem in zimo so sicer mnogo večje, kakor pri nas, toda taki kraji se najdejo tudi na zemlji. Tako na pr. kažejo opazovanja v Verhojansku v Sibiriji srednjo temperaturo v januarju 52 stopinj C pod ničlo, srednja temperatura v juliju pa znaša 15 stopinj C nad ničlo. Najvišja temperatura znaša po letu 30 stopinj. Slične so klimatične razmere na Marsu. Prof. Bergedorff celo domneva, da je temperatura na Marsu še ugodnejša kakor na zemlji, ker ga obdaja debela plast ogljikove kisline, ki ima to svojstvo, da popolnoma zadržuje toploto, ki jo dobiva Mars, kakor naša zemlja, od sonca. V splošnem pa so po njegovem mnenju klimatične razmere slične kakor pri nas.

Točnejšo sodbo o razmerah na Marsu si ustvarja prof. dr. Bergedorff na podlagi fotografskih posnetkov Marsa, ki so bili napravljeni v zadnjem času, ko je bil Mars zemlji najbližje. Fotografije pa so v merilu seveda tako nezanesljive, da je težko z vso gotovostjo dokazovati vse te domneve. Kajti najboljši daljnogled prikazujejo Mars kot majhen krog v premeru do največ enega milimetra. Potrebne so torej posebne metode povečevanja, da se zamorejo na fotografski plošči ugotoviti podrobnosti in razločnejše slike.

To je uspelo leta 1907, neki ameriški zvezdarni, ki ima posebno ugodno lego. Leta 1924, pa, ko je bil Mars najbližje zemlji, so se na njegov sprejem že dobro pripravili. Konstruirani so bili najfinjši aparati, s pomočjo katerih so zamogli napraviti tako posnetke, ki omogočajo sestavo precej točne geografske karte Marsa med 60 stopinj severne in 40 stopinj južne širine. Zabilog pa pri tem ni bilo močnega popolnoma izločiti nezanesljivega človeškega očesa in človeške roke, ker so morali vse fotografije povečavati. Vendar pa so sedaj izdelane še najbolj točne slike, kar jih je bilo doslej napravljeno na Marsu. Kljub temu pa kažejo tudi najnovejše slike še vse polno temnih peg, ki jih ne bo menda nikoli mogoče popolnoma razjasniti.

Posamezni deli Marsa pa se na teh slikah točno razločujejo ter omogočajo natančnejše proučevanje in kontrolo dosežanih domnevanj. Učenjaki so za vselej zavrgli dolgoletna domnevanja, da obstajajo na Marsu nekaki kanali, kakor so si tolmačili neke čvrsto vidne

skoraj ravne linije. Toda kaj značijo posamezne skupine, ki so vidne tudi na najnovejših in doslej najtočnejših slikah, pa si tudi danes ne more nikdo pravilno raztolmačiti. Gre še vedno le samo za razne domneve. Bele pege, ki jih čisto opazujejo na obeh tečajih Marsa, so še vedno zagonetne. Ali je to sneg, ali led ali morda samo gosta megla v Marsovi atmosferi, kdo ve? Fakt je, da takoj izginijo, čim jih obsije sonce. Ali so temne površine, ki jih kažejo skoraj vse slike, kopna zemlja, ali je tam voda, tega do danes ni še nikdo z gotovostjo rešil in dokazal. Na vsa ta vprašanja ne morejo do danes odgovoriti niti oni, ki že več let točno opazujejo tega spremeljevalca naše zemlje. Napredek pa, ki ga beleži zvezdoslovje v zadnjih letih, še vedno vzbuja upanje, da bo nekoč uspelo, da rešijo to veliko uganiko. Morda pa tudi nikoli. Kdo ve? Tajne narave so tako globoke, da človeški duh še dolgo, dolgo ne bo prodril v nje ako mu bo to sploh kedaj uspelo.

Črna statistika praških ulic

Kakor vsako leto tako je objavila praška policijska korespondenca tudi letos ob sklepu starega leta zanimivo statistiko o nesrečah, samomorih, požarih in drugih pojavih vele mestnega življenja.

V preteklem letu se je pripetilo v Pragi 456 raznih nesreč in 1571 težkih telesnih poškodb. Iz Vltave so potegnili 33 utopljenec. Nagle smrti je umrlo 180 oseb. Požarov je bilo v mestu 235, samomorov 199, poskušenih samomorov 219. Obesilo se je 68 oseb, ustrelilo 47, utopilo 29, zastrupilo 15. Splašeni konji so ubili dve osebi.

V splošnem se statistika nesreč in samomorov v primeri s predlanskim letom ni mnogo spremenila. Praga je preživela staro leto brez večjih katastrof.

Elementarne katastrofe

V Kolumbiji v Srednji Ameriki je v sredo vulkan uničil dve večji vasi Guachurac in Aldama, ki ju je razdejala lava. Komaj dvajset kilometrov stran pa je docela zgorelo mesto Naranyito; škoda se ceni na 200 milijonov dinarjev.

V Franciji je vladal pretekli teden ponokod strahovit mraz, ki je zahteval tudi mnogo človeških žrtev. Kolikor je mogoče ugotoviti, je tekem treh dni zmrznilo 21 oseb.

V Severni Španiji so snežni meteži ustavili skoro ves železniški promet. Dva osebna vlaka sta običajno visoko v hribih v snegu in ju kljub naporom dva dni niso mogli rešiti, ker je tudi rešilni vlak sam običal v snegu. Železnice so osebe in potniki so bili izpostavljeni nevarnosti, da pomro lakote. Zato se je najkrajša uprava odločila, da je naložila najnujnejša živila v šest vojaških aeroplanov, ki so odpluli na pomoč za nesrečnim v res srečno prispeli k ponosnim vlakom. Na povratku so aeroplani pripeljali v bolnice 12 potnikov, ki so radi mraza oboleli. Na Silvestrov večer je vihar pojenjal, tako da so naposled lahko spravili na varno tudi vse tri vlake.

Radi nesreče v berlinski elektrarni je bil centum Berlina v četrtek zvečer več ur brez luči. Večjih nesreč kljub temu ni bilo, ker so si pomagali z acetalenkami in svečami. Ulični promet je docela počival, nočni policijski oddelki pa so skrbeli, da teme niso mogli izrabiti lopovi, ki jim je taka prilika vedno dobrodošla.

× Madridski vlak običal v snegu. Na progi Madrid — Asabete je običal osebni vlak v 150 m visokem snegu. Pomožni vlak se je moral vrniti, ker je bila proga tako zasnežena, da ni mogel voziti. Vlada je odredila, da so poslali potnikom hrano z aeroplanom.

× Polet angleškega ministra. Angleški minister aviatike sir Samuel Koare je potoval v sredo jutraj med silnim viharjem v Tripolis, od koder se napoti v Indijo. Prvi aeroplan, določen za redni zračni promet med Kairo in Indijo, je že prispel v Basro.

× Smrt ruskega skladatelja. Iz Moskve poročajo, da je umrl tam v starosti 70 let ruski skladatelj in glasbeni teoretik Aleksander Dimitrijevič Kastalski.

Ameriške zanimivosti

Galantni newyorški bandit in druge zgodbe.

Široko ameriško, predvsem pa newyorško javnost zanima v zadnjem času izredno uspešno poslovanje nekega bandita, ki pa je v ostalem kavalir od pet do glave in zelo galanten. Zato ni čuda, da moznemu spolu imponira in listi, ki prinašajo čtivo o avanturah podjetnega gentleman - bandita, imajo vedno hvaležen krogi čitateljev, a še bolj pa čitatelji.

Da je bandit, čigar pustolovščine prinašamo v nastopnem, res izreden kavalir, priča sledeči dogodek:

V stanovanju bogate vdove O'Donohne v Newyorku se je neke noči nenadoma pojavil zakrinkan neznanec. Vdri je skoraj neslišno v spalnico vdove in temeljito preiskal vsak kotiček. Sijaj njegove nočne svetilke, ki je padel na posteljo, je vzbudil vdovo iz spanja. Opazila je neznanca, ker pa ni mogla nikogar pozvati na pomoč, je trepetaje vprašala: »Kdo je tu?« Neznanec se je za hip zdrzil, nato pa je prostodušno pripomnil: »Vilomilec, milostljiva. Glejte, blizu se Božič in človek mora pač malo pomagati ženi in otrokom.«

»Kaj hočete?« je nervozno nadaljevala vdova. »Vaše dragulje,« je zopet prostodušno odvrnil bandit, obenem pa je z naperjenim samokresom opozoril vdovo, da naj ne bo preglazna. Ko mu je razložila, kje se nahajajo dragulji, se je takoj z vneto lotil posla. Videti je bilo, da je rezultat zadovoljil, zakaj pritrdjevalno je kimal z glavou, nato pa je pripomnil: »Lične stvari — upam, da niso imitacije — in zvedavo je pogledal vdovo.

»Kaj vendar mislite o meni,« ga je ogorčeno zavrnila vdova. »Oprostite milostljiva, pri luči človek težko razloči.« Ko se je končno prepračil, da je blago pristno, je pričel vse skupaj zavijati, na prošnjo vdove pa je pustil pri miru lep diamanten prstan, za katerega ga je vdova prosila, češ da je njen zaročni prstan.

Višek njegovega cinizma pa je bila zahteva, da naj vdova priše za Sv. pismo, ki je ležalo na mizi, da ne bo takoj pozvala pomoči. Vdova je morala, hočeš, nočeš, ugrizniti v kisl jabolko, nakar se bandit vlnudno pokloni in izginje v noč. Policija, ki je bila telefonično obveščena o dogodku in je prispela čez par minut v stanovanje O'Donohne, ni našla o galantnem banditu nobenega sledu. Ukradeni dragulji so bili vredni 20.000 dolarjev, to je okoli 1.100.000 dinarjev.

Drugi gentleman - bandit je zaključil baš pretekle dni svoj karijero v zaporu. Mož, ki se je izdajal za potomca aristokratske rodbine in je zahajal med elitno družbo, je bil navaden, a izredno spreten žepar. Nedavno na so ga zalotili pri poslu in sicer baš, ko je neki dami izmaknil biserno ovratnico, vredno nad 100.000 dinarjev. Sedaj je na varnem. Policija sumi, da je on že več mesecev ogrožal visoke družbe.

V Sant Antoniju je policija odkrila pravo ložo, kjer so poučevali visoko umetnost tatvine in zločinske posle vobče. V eni sobi so le, ki je imela več razredov, so našli razne ključke, blagajne, načrte za blagajne in razno najmodernejšo vlomilsko orodje. Tudi tiskano knjigo z raznimi nauki za bodoče lopove je policija zaplenila. Na patnicah knjige je deviza: »Presevem pazite, da ne puščate sledov svojih prstov pri poslu. Policija je lokal zapečatila, profesorje in »nadebudne učence« pa vtaknila v zapor.

V Chicagu je nedavno vzbudila pozornost, pa tudi precejšno veselost poroka parčka, ki je bil že visoko v letih. Njemu je bilo 83 let, njej pa 76. Oba sta bila že vdova.

V mestu Rochester, državica Minnesota, je šest banditov vdrl v neko banko. Odnegli so 20.000 dolarjev, to je okoli en milijon 100.000 dinarjev gotovine. Policija je bila sicer pravčasno obveščena o dogodku, vendar se banditi niso dali ugnati. Na begu so ustrelili tri stražnike, več pa težko ranili.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošta parobrodna linija. — Glavno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. st. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg - Cherbourg - Southampton v
New York in Kanado
Cherbourg - Liverpool - Southampton v
Južno Ameriko

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
— Odprava potnikov v prvem drugem in tretjem razredu
Kabin tretjega razreda z dvema in štirimi posteljami

Podzastopstva:

Beograd, Karađorjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 20. —
Val Beckera, Princesa Jelene obala 7. — Sombor, Kosta Dodić, Kralje
vica Djordja. — Bitoli, Bulvar Aleksandra I. — Brozovski naslov
za gorji navedena podzastopstva „Royalmailpost“.

Za Bono, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:
Sarajevski Srpka Prometna banka. Telegram adresa: Prometna banka.
Gruzi: Kapetan Ivo Haglila. Telegram adresa: Haglila.
SPLIT: Dikotićanova obala 8. — METKOVIĆ Ivo Veraja.

Kajenje je strup!

Vsak se lahko nezdrugega kajenja odvadi ali ga omeji z dr. Rašerjevim pučablenami. — Paket Din 30.— do 42.— Dobe se pri »Aurora«, kom. družba, Kamenica, Srem.

Mesečna soba

velika, čedna, solčnata, z dvema posteljama — se s 15. januarjem odda. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«.

Lepa soba,

solčna, električna luč, se takoj odda. — Mallner, Levstikova 19/III. 3

Deložirancem

prodaja po lastni ceni damske in dekliške klobuke — Minka Horvat, modistka, Ljubljana, Jurčičev trg 2 (pri Čevljar, skem mostu, preje le karna). 4102

Preselila

so je tvrdka »JUGO-PORT« je dosežanih lokalov v Tavčarjevi ulici št. 3 — v nove prostore, Kolodvorska ulica št. 30, ter se ceni, strankam tudi v bodoče najtopleje priporoča. 4103

D.vano, otomana, Zimnice, žične uložke, garniture v največji izbiri in v največjem nakupu dobite pri tvrdki Rudolf Sever Ljubljana, Marjin trg 2 nasproti Frančiškanske cerkve 87 I

Ivan Bricelj, Ljubljana

najstarejša slov. nška plesarska in ličarska delavnica Dunajska cesta 15 in Gospodarska c. 2 (dvorišče kavarna »Europa«)

se priporoča. — Izvrstitev točna cene zmerne. 87-T

Poverjeni prodajalec srečk

državne razredne loterije Drag. R. Kolaković

BEOGRAD 421-I

prodaja na veliko in malo. Najbolje urejena poslovnica te vste. Daje najugodnejše pogoje za prodajo srečk.

Službeni načrt z navodilom pošljem vsakemu brezplačno.

Premog - drva

ILIRIJA, Kralja Petra t. g. 8. — Telefon 240

Popolnoma novo! Moderno! Elegantno! Popolnoma novo!

„Pleši Bajaco“

(Der tanzende Tor)

Naivejši, najlepši in na dražji dosedaj izdelani NORDISK-veletilm ljubavi, strasti veselja id Kolosalna in razkošna režija caleč prekaša vse dosedaj videno — Prekrasna vsebina — Divna igra V glavnih vlogah najlepši in najboljši nordijski igralci — čarobno lepa KARINA BELL in s jaini GOE TA EKMAN. Opozorjamo Vas na strokovne kritike inozemskih časopisov, ki so razstavljene s prekrasnimi reklamnimi fotografijami v naši izlozbi pri kavarni Zvezdi. Huite, da ne zamudite ter si preskrbite pravočasno vstopn ce za to monumentalno in najlepše filmsko delo, kar nam jih je dosedaj prinesla filmska umetnost.

Preds ave se vrše ob: 4., ½ 6., ½ 8. in 9.

Pri vseh predstavah sv ra pomnoženi prvovrstni umetniški orkester. — Kljub izredno visokim nabavnim stroškom se predvaja to grandiozno filmsko remek-delo pri navadnih cenah.

«ELITNI KINO MATICA», najuglednejši kino. Tel. 124.

V Beogradu se je ta vefilm predva al skozi štiri tedne.

Prednaznailo: LYA MARA in HARRY LIETKE.

Trgouske tiskoolne kakor: račune, pisemski papir, memo-rande, knoeitke, cenike itd. Izdajajo v najkrajšem času in ceno Narodna tiskarna v Ljubliani

Advokat

dr. Avg. Reisman v Mariboru je preselil svojo pisarno v Slovensko ul. št. 11. I. nadstr Telet. 99

Kdor oglašuje, ta napreduje!